

Het raadplegen van genealogische DNA-profielen in niet door de overheid beheerde databanken

Dave van Toor*

In de Verenigde Staten van Amerika zijn in spraakmakende *cold cases* verdachten geïdentificeerd doordat de autoriteiten een genealogisch DNA-profiel hebben gebruikt. Door het genealogische DNA-profiel van de verdachte in commerciële databanken (zoals *GEDmatch*) te uploaden, kunnen familieleden worden gevonden van de donor die op de plaats delict lichaamsmateriaal heeft achtergelaten. In deze bijdrage wordt de vraag beantwoord of deze werkwijze naar Nederlands recht toelaatbaar zou zijn.

1 Inleiding

In de Verenigde Staten van Amerika zijn in spraakmakende *cold cases* verdachten geïdentificeerd doordat de autoriteiten (in samenwerking met genetische genealogen (van wie Barbara Rae-Venter de meest bekende is)) een genealogisch DNA-profiel hebben gebruikt om familieleden te vinden van de donor¹ die op de plaats delict lichaamsmateriaal heeft achtergelaten. Vervolgens werd via een (papieren) stamboomonderzoek in onder andere huwelijks- en geboorteaktes gezocht naar de donor.² Wat deze *cold cases* en de werkwijze die daarin is gebruikt bijzonder maakt, is dat de autoriteiten een commerciële DNA-databank (*GEDmatch*) hebben gebruikt voor het verwantschapsonderzoek. Het gaat hier telkens om oude zaken (gepleegd in de jaren 70 en 80), waarin lichaamsmateriaal van het slachtoffer of de dader beschikbaar is, maar waarbij geen *match* is gevonden in de statelijke DNA-databank. Wat genetische genealogie zo bijzonder maakt, is dat niet wordt gezocht naar een *match* met het slacht-

offer of de verdachte, maar naar overeenkomsten in het DNA-profiel met alle profielen opgenomen in de databanken. Hoe groter de overeenkomst tussen de DNA-profielen, hoe groter de familiere verwantschap in graden is. Met andere woorden, het doel is *familieleden* van het slachtoffer of de verdachte te vinden, om vervolgens via stamboomonderzoek het slachtoffer of de verdachte te identificeren (omdat identificatie met een volledige *match* al decennia is mislukt).

Wat genetische genealogie zo bijzonder maakt, is dat niet wordt gezocht naar een *match* met het slachtoffer of de verdachte, maar naar overeenkomsten in het DNA-profiel met alle profielen opgenomen in databanken

* D.A.G. van Toor PhD LLM BSc is verbonden als universitair docent straf(proces)recht aan de Universiteit Utrecht.

1 Overigens worden de methoden ook gebruikt om onbekende slachtoffers te identificeren; zie bijvoorbeeld de *Bear Brook*-zaak (een podcast van New Hampshire Public Radio).

2 Er bestaat inmiddels zelfs een Wikipediabijdrage speciaal voor met deze methoden opgeloste *cold cases*; https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_suspected_perpetrators_of_crimes_identified_with_GEDmatch, laatst geraadpleegd op 10 oktober 2019. De lijst is indrukwekkend.

In verschillende true-crime-podcasts worden zaken behandeld waarin deze methode succesvol werd ingezet: *Unmasking A Killer* (HLN), *Man in the Window* (LA Times/Wondery), *Bear Brook* (New Hampshire Public Radio) en *Ohio Mysteries: Episode 36; The Buckskin Girl* (DarKat Network).³ De *Buckskin Girl* werd in 1981 dood aangetroffen aan de kant van de weg vlakbij Troy, Ohio.⁴ Zij werd de *Buckskin Girl* genoemd vanwege de jas van hertenleer die zij droeg. Pas in 2018 werd haar naam bekend: Marcia King. Zij is uiteindelijk geïdentificeerd door een gedeeltelijke *match* met een nicht in de eerste graad.⁵ Ongeveer hetzelfde gebeurde met de slachtoffers in *Bear Brook*.⁶ In 1985 en 2000 werden vier slachtoffers van dodelijk geweld gevonden in Bear Brook National Park, vlakbij Allenstown, New Hampshire: een vrouw en drie meisjes (7 jaar, 3 jaar en 11 maanden). De inschatting is dat zij zijn overleden tussen 1977 en 1981. De vrouw was de moeder van het oudste en jongste kind, maar niet verwant aan het middelste kind. In 2017 wordt door genetische genealogie bekend dat seriemoordenaar Terry Rasmussen de vader is van het middelste kind en tot 1981 in de buurt van Bear Brook woonde. In 2019 werden de drie verwante slachtoffers geïdentificeerd als Marlyse Elizabeth Honeychurch, Marie Elizabeth Vaughn en Sarah Lynn McWaters.⁷

Deze bijdrage behandelt de vraag of de werkwijze van de autoriteiten in de Verenigde Staten – het uploaden van een genealogisch DNA-profiel in een commerciële databank voor verwantschapsonderzoek – naar Nederlands recht toelaatbaar zou zijn

Populaire media bieden fantastisch onderwijsmateriaal aan,⁸ en daarnaast wijzen de zojuist genoemde podcasts op een nieuw en actueel juridisch vraagstuk: de rechtmatigheid van het uploaden van genealogische DNA-profielen in commerciële databanken om verwantschapsonderzoek uit te voeren. Deze bijdrage is gebaseerd op een van deze zaken die in twee van de hierboven genoemde podcasts centraal staat, namelijk de *Golden State Killer*-zaak, en behandelt de vraag of de werkwijze van de autoriteiten – het uploaden van een genealogisch DNA-profiel in een commer-

ciële databank voor verwantschapsonderzoek – naar Nederlands recht toelaatbaar zou zijn (als de zaak zich op Nederlands grondgebied zou hebben voorgedaan, zodat zich geen jurisdictieproblemen voordoen).⁹ Dat deze situatie geen leerkamercasus is, blijkt uit het feit dat de cold-case-teams uit Rotterdam en Amsterdam *GEDmatch* willen gebruiken, voorlopig voor het identificeren van onbekende doden (zoals ook is gebeurd in *Bear Brook*, *Buckskin Girl* en een van de eerste delicten van Terry Rasmussen).¹⁰

Om die vraag te beantwoorden, wordt ten eerste de methode in paragraaf 2 beschreven zodat duidelijk is welke handelingen door de opsporingsautoriteiten moeten worden verricht om via genetische genealogie tot een verdachte te komen. Vervolgens worden in paragraaf 3 enkele zaken besproken waarin deze methode in de Verenigde Staten van Amerika is toegepast, waarbij de nadruk ligt op de *Golden State Killer*-zaak. In paragraaf 4 wordt het juridische probleem naar Nederlands recht beschreven, namelijk dat bij het recente gebruik van genetische genealogie in de hierboven benoemde zaken gebruik is gemaakt van *commerciële* DNA-databanken. In dezelfde paragraaf wordt vervolgens beoordeeld of het naar Nederlands recht mogelijk is DNA-onderzoek via *commerciële* instellingen te laten verrichten (of op een andere wijze informatie over het daarin opgeslagen materiaal te verkrijgen). Tevens ga ik in op de vraag wat de eventuele consequenties zouden zijn indien deze opsporingsmethode op ontoelaatbare wijze (toch) zou worden ingezet.

2 De methode: genetische genealogie

Voor een goed begrip van waar het bij genetische genealogie om gaat, volgt eerst een beschrijving van deze opsporingsmethode. Bij genetische genealogie laten de autoriteiten van de donor van lichaamsmateriaal dat op de plaats delict is aangetroffen, een DNA-profiel met genetische genealogische informatie opmaken: het gaat daarbij om het vaststellen van *markers* die de donor linken aan onder andere de geografische herkomst en om het vaststellen van familieverwantschap.¹¹ Een fundamenteel verschil tussen DNA-profielen die normaliter worden opgemaakt voor profielvergelijkingen, te weten autosomale, Y-chromosomale of mitochondriale DNA-profielen, en het genealogisch DNA-profiel is dat het laatste profiel veel meer *markers* bevat waardoor verwantschapsonderzoek eenvoudiger wordt.

- 3 Een bijproduct hiervan is dat, nu de identiteit van tot dan toe onbekende slachtoffers is vastgesteld, foto's van de overledenen (in de *Bear Brook*- en *Buckskin Girl*-zaken) kunnen worden vergeleken met computergemaakte schetsen door het Amerikaanse NCMEC. De gelijkenissen zijn overtuigend.
- 4 Luister *Ohio Mysteries: Episode 36* (DarKat Network) voor meer informatie over deze zaak.
- 5 www.cpr.org/2019/01/08/using-genetic-genealogy-to-identify-unknown-crime-victims-sometimes-decades-later/, laatst geraadpleegd op 8 januari 2020.
- 6 Luister *Bear Brook* (New Hampshire Public Radio) voor een uitgebreide analyse van deze zaak en de zoektocht naar de identiteit van de slachtoffers.
- 7 www.bostonglobe.com/metro/2019/06/06/missing-half-sister-how-search-for-relative-helped-identify-bear-brook-victims/xiMWdamAZqaWRaCDJWJqxJ/story.html, laatst geraadpleegd op 8 januari 2020.
- 8 D.A.G. van Toor, 'De toekomst van het rechtswetenschappelijke onderwijs: Recht in context', *NJB* 2017/1123.
- 9 D. Aben, 'Juridische aspecten van (grootschalig) DNA-verwantschapsonderzoek', *EeR* 2019, 1, p. 30 e.v.
- 10 www.nrc.nl/nieuws/2019/02/05/politie-kan-bijna-iedereen-vinden-met-particuliere-dna-databank-a3653045, laatst geraadpleegd op 10 oktober 2019.
- 11 L. Meulenbroek & D. Aben, 'Grootschalig DNA-verwantschapsonderzoek', *EeR* 2019, afl. 1, p. 13.

Foto: 123rf.com/gopixa

Bij het Y-chromosomaal DNA-profiel worden *markers* die een zoon van zijn vader heeft geërfd, vastgesteld¹² (op 22 chromosomen en de geslachtschromosomen) en een autosomaal DNA-profiel bevat de kenmerken die een kind van zijn vader en zijn moeder heeft geërfd (twee keer 23 chromosomen (inclusief de geslachtschromosomen)).¹³ Beide methoden stellen de variatie in de lengte¹⁴ tussen de verschillende *markers* vast. Tussen het gehele DNA-molecuul van willekeurige mensen bestaan slechts geringe verschillen. Juist die verschillen worden geanalyseerd, en het belangrijkste verschil dat binnen het DNA-molecuul kan worden gevonden is de *lengte* van de *markers* op de verschillende plaatsen op het DNA-molecuul (zoals hierboven kan worden gezien). Omdat de lengte tussen de kenmerken individueel verschillend is, kunnen personen daarmee worden geïdentificeerd.

Het mitochondriaal DNA-profiel vergelijkt de *markervolgorde* op meer dan 1000 punten.¹⁵ Het mitochondriaal DNA-profiel wordt van moeder op kind vererfd, en met de specifieke volgorde kunnen individuen (in de moederlijke lijn) worden geïdentificeerd. Het genealogische DNA-profiel bevat *markers*

van het gehele DNA, en daardoor meer dan 700.000 *markers*. Door dit hoge aantal *markers* kunnen familieleden meerdere graden verwijderd worden opgespoord.¹⁶ Deze methode biedt vooral uitkomst als de identiteit van de verdachte nog onbekend is, er ook geen beperkte pool van verdachten kan worden samengesteld,¹⁷ en via verwantschapsonderzoek onderzoek naar de stamboom van de donor kan worden gedaan.

Gezien de populariteit van commercieel DNA-onderzoek zijn veel DNA-profielen van burgers in commerciële DNA-databanken opgenomen

Met een genealogisch DNA-profiel kan in databanken onderzoek gedaan worden naar familierelaties van de donor. Gezien de populariteit van commercieel DNA-onderzoek (bijvoorbeeld om informatie te verkrijgen over de eigen geografische afkomst) zijn veel DNA-profielen van burgers in commerciële DNA-databanken opgenomen. *The New York Times*

12 Zie de beschrijving hierover in R. Hoving, 'Zo vader, zo zoon: DNA-profielen met Y-chromosomale kenmerken in het strafproces', *EeR* 2019, afl. 1.

13 Meulenbroek & Aben 2019, p. 6-7.

14 Zie deze uitleg voor de lengteverschillen en familiegraden: <https://thegeneticgenealogist.com/2017/08/26/august-2017-update-to-the-shared-cm-project/>, laatst geraadpleegd op 8 januari 2020.

15 Meulenbroek & Aben 2019, p. 8.

16 Zie de illustraties in Meulenbroek & Aben 2019, p. 18 e.v. voor de reikwijdte van genetisch genealogie.

17 Zie bijv. de zaak *Milica van Doorn*, waarin door DNA-onderzoek werd vastgesteld dat de donor (of de voorvaders van de donor) afkomstig zijn uit Turkije (of het voormalig Anatolië).

bericht in 2018 dat vijftien miljoen Amerikanen vrijwillig hun DNA-profiel hebben laten opmaken en opslaan.¹⁸ De kracht van genetische genealogie is enorm: middels extrapolatie is berekend dat 60 procent van de ‘individuals of European descent will result in a third-cousin or closer match’.¹⁹ In zaken waarin het niet is gelukt een *volledige match* te vinden tussen het gevonden lichaamsmateriaal en de opgeslagen DNA-profielen, biedt onderzoek naar *gedeeltelijke matches* uitkomst. Het doel is *familieleden* van het slachtoffer of de verdachte te vinden, om vervolgens via stamboomonderzoek het slachtoffer of de verdachte te identificeren.

De uitkomsten van het verwantschaps-onderzoek zijn dan slechts het beginpunt van het onderzoek. Als een verre verwant van de donor wordt gevonden, betekent dit dat de donor en de verwant bijvoorbeeld dezelfde betovergrootouder (vier graden verwijderd) of oudouder (vijf graden verwijderd) hebben. Als (genetische) verwantschap wordt gevonden – bijvoorbeeld een familielid in de vierde graad via de betovergrootouder – moet vervolgens (papier) stamboomonderzoek worden verricht waar de stambomen van de donor en het familielid samenkomen. Door huwelijks- en geboorteaktes te onderzoeken kan de stamboom van de verre verwant worden opgebouwd om op zoek te gaan naar de tot dan toe nog onbekend gebleven donor.

Dit was lang een tijdrovende exercitie:²⁰ het kostte Barbara Rae-Venter en haar team meer dan vier maanden om de *Golden State Killer* te identificeren en meer dan tienduizend uur om een slachtoffer van Terry Rasmussen²¹ te identificeren, maar de *Buckskin Girl* werd in 2018 binnen vier uur als Marcia King geïdentificeerd.²² Deze enorme tijdswinst kan worden geboekt door triangulatie te gebruiken waarbij niet alleen de verwantschap tussen een verre verwant en de donor op het gehele DNA-profiel, maar ook de verwantschap van meerdere verre verwanten en de donor op een klein stukje van het DNA-profiel te onderzoeken.²³ Als meerdere personen exact overeenkomen op een bepaald deel van het genealogische profiel betekent dit dat zij allemaal dezelfde overgroot-, betovergroot- of oudouders delen. Door triangulatie – als het DNA-profiel van de verdachte gedeeltelijk overeenkomt met twee personen in de derde graad kan door triangulatie de gemeenschappelijke stamboom sneller worden gemaakt – vallen gehele delen van de stamboom direct af, en vindt de zoektocht naar de donor veel directer plaats.

Een van de meest spraakmakende zaken waarin genetische genealogie is toegepast, is de *Golden State Killer*-zaak

3 De toepassing van de methode in de Verenigde Staten van Amerika

Een van de meest spraakmakende zaken waarin genetische genealogie (maar nog geen triangulatie) is toegepast, is de *Golden State Killer*-zaak. In deze zaak ontbrak sinds begin jaren 70 elk spoor van de dader. Dat de dader zo lang niet geïdentificeerd kon worden, is vanwege de omvang van de zaak – de cijfers verschillen, maar in vele nieuwsberichten wordt geschreven over ten minste dertien moorden, meer dan 50 verkrachtingen en meer dan 130 inbraken²⁴ – en vanwege de tijdsperiode – tussen 1974 en 1986 – moeilijk te bevatten. Als de werkwijze van de *Golden State Killer* nader wordt bekeken,²⁵ wordt duidelijk waarom hij zo lang ‘onopgemerkt’ zijn gang kon gaan. Hij ging ontzettend voorzichtig en goed georganiseerd te werk. Hij scoutte de omgeving waarin hij delicten wilde plegen uitvoerig, en brak de uitvoering bij de geringste tegenslag direct af. Als de autoriteiten (toevallig enigszins) in de buurt kwamen, veranderde de dader van locatie waar de delicten werden gepleegd en enigszins in *modus operandus*, waardoor pas in de jaren 90, 00 en 10 bekend werd dat de *Cordova Cat Burglar*, de *Visalia Ransacker*, de *East Area Rapist* en de *Original Night Stalker* dezelfde persoon zijn.²⁶

De zoektocht naar de *Golden State Killer* is nooit volledig verstomd, en in de laatste jaren nieuw leven ingeblazen door de ontwikkeling van DNA-onderzoek. In een van de overleden slachtoffers van de *Original Night Stalker* werd in maart 1980 namelijk sperma gevonden, dat tot 2017 niet was geanalyseerd.²⁷ Dit bood de autoriteiten de mogelijkheid om met nieuwe technieken onderzoek te doen naar de genetische genealogie van de donor. Nadat genetische genealogie tot de identificatie van Terry Rasmussen leidde – Rasmussen zat onder de naam Larry Vanner een gevangenisstraf uit voor de moord op zijn vrouw, en het was onduidelijk wat zijn echte naam was – besloot een forensisch deskundige²⁸ een genealogisch DNA-profiel op te laten maken van het lichaamsmateriaal van de *Golden State Killer*. Dit DNA-profiel werd geüpload op verschillen-

18 www.nytimes.com/2018/10/11/science/science-genetic-genealogy-study.html, laatst geraadpleegd op 8 januari 2020.

19 Y. Erlich, T. Shor, I. Pe'er & S. Carmi, 'Identity inference of genomic data using long-range familial searches', *Science* (362) 2018, afl. 6415, p. 690-694, DOI: 10.1126/science.aau4832.

20 Meulenbroek & Aben 2019, p. 11.

21 Ook identificeerde zij de persoon die als Larry Vanner voor moord werd veroordeeld (en ook onder andere aliassen bij de politie bekend was) als Terry Rasmussen.

22 www.bearbrookpodcast.com/podcast-transcripts/2018/11/27/transcript-of-episode-6-chameleon, laatst geraadpleegd op 10 oktober 2019.

23 <http://scgensoc.org/wp-content/uploads/2014/02/Barbara-Rae-Venter-150507-Handout-2.pdf>, laatst geraadpleegd op 10 oktober 2019.

24 Zie bijvoorbeeld <https://edition.cnn.com/2019/04/24/us/golden-state-killer-one-year-later/index.html>, laatst geraadpleegd op 10 oktober 2019; www.bbc.com/news/world-us-canada-43915187, laatst geraadpleegd op 10 oktober 2019; en de podcasts *Unmasking a Killer* (HLN) en *Man in the Window* (LA Times & Wondery).

25 Zie voor een beschrijving van de *modus operandi* (en de delicten): www.goldenstatekiller.com/basics-mo.php, laatst geraadpleegd op 8 januari 2020; of luister naar de uitstekende besprekingen in de podcasts *Unmasking a Killer* (HLN) en *Man in the Window* (LA Times & Wondery).

26 Zo werd door DNA-onderzoek in 2001 duidelijk dat de *East Area Rapist* en de *Original Night Stalker* dezelfde persoon zijn.

27 www.nj.com/data/2018/04/how_a_nj_pathologist_may_have_helped_solve_the_gol.html, laatst geraadpleegd op 10 oktober 2019.

28 Paul Holes, die inmiddels zelf een podcast is begonnen over onopgeloste moordzaken (*The Murder Squad*).

de commerciële (en populaire) genealogische websites onder een valse naam.²⁹ Tussen de tien en twintig derde- en vierdegraadsfamilieleden van de donor werden via de website *GEDmatch* gevonden, en na vier maanden stamboomonderzoek kwam een potentiële verdachte in beeld. Van zijn auto werd lichaamsmateriaal gehaald om te vergelijken met het opgestelde DNA-profiel en dat bleek een *match* te zijn, waarop de verdachte in maart 2018 werd gearresteerd.³⁰

De vraag is of de werkwijze uit de *Golden State Killer*-zaak ook in Nederlandse *cold cases* mag worden toegepast

4 Het juridische probleem: het raadplegen van commerciële DNA-databanken

De vraag is of de hierboven beschreven werkwijze uit de *Golden State Killer*-zaak ook in Nederlandse *cold cases* mag worden toegepast. Normaliter wordt van lichaamsmateriaal een autosomaal DNA-profiel opgemaakt in Nederland, maar het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken schrijft geen verplichte variant van DNA-onderzoek voor.³¹ Het bereik van het autosomaal DNA-profiel is beperkt: daarmee kunnen in ieder geval de ouders, broers en zussen en kinderen van de donor snel worden vastgesteld.³² Met een Y-chromosomaal of mitochondriaal DNA-profiel kunnen respectievelijk alleen de vaderlijke lijn of moederlijke lijn worden onderzocht. Door al deze DNA-profielen gezamenlijk te gebruiken, wordt het bereik van het DNA-onderzoek al vele malen groter dan met een enkele methode, maar met een genealogisch DNA-profiel wordt het bereik nog vele malen groter. Een nadeel is dat *cross-reference* niet mogelijk is:³³ het ene soort DNA-profiel laat zich niet vergelijken met het andere soort DNA-profiel omdat met verschillende maten (verschil in lengte, verschil in volgorde, kenmerken op zichzelf) wordt gemeten.³⁴ Daarnaast is er ook andere apparatuur nodig om een genealogisch DNA-profiel op te stellen.

Omdat deze apparatuur afwezig is bij het NFI en omdat genealogische DNA-profielen niet standaard door de autoriteiten in DNA-databanken worden opgeslagen, moet worden uitgeweken naar commerciële databanken als justitie genealogisch onderzoek wil uitvoeren. Dit gebeurde ook in de *Golden State Killer*-

zaak: forensisch rechercheur Paul Holes meldde zich onder een valse naam aan op de website *GEDmatch*, uploadde het genealogische DNA-profiel van de *Golden State Killer* als het zijne, en wachtte op het verwantschapsoverzicht.³⁵ Op die manier kwam Paul Holes in contact met tussen de tien en twintig (verre) verwanten van de *Golden State Killer*, en via het stamboomonderzoek kwam hij uit bij de inmiddels gearresteerde verdachte.

Deze situatie wordt in dit artikel als uitgangspunt genomen, waarbij het grondgebied wordt veranderd in Nederland (zowel voor de *server* van de DNA-databank, als de uitvoerende opsporingsambtenaar). Overigens heeft Aben in zijn artikel de actuele situatie onderzocht hoe Nederlandse ambtenaren gebruik kunnen maken van DNA-databanken op ander grondgebied.³⁶ Aan opsporingsonderzoek naar DNA-profielen op een *server* in de Verenigde Staten van Amerika zou een verdrag of rechtshulpverzoek ten grondslag moeten liggen,³⁷ en dat maakt het gecompliceerder. Daarom wordt in deze bijdrage gekozen om de situatie volledig naar Nederlands recht te beoordelen. De algemene voorwaarden van *GEDmatch* blijven in deze hypothetische situatie intact. Daarin staat namelijk (inmiddels expliciet en duidelijk³⁸) dat opsporingsambtenaren gebruik mogen maken van de databank. Het beleid is in lijn met het uitgangspunt dat gebruikers toestemming moeten geven (art. 9.2(a) AVG) om de genetische informatie als bijzonder persoonsgegeven (art. 9.1 AVG) op te laten slaan en dat in de algemene voorwaarden van de website staat dat de databank ook toegankelijk is voor politie en justitie.

Waar bij een grootschalig DNA-verwantschapsonderzoek enige selectie wordt gemaakt, is dat bij genealogische vergelijking niet het geval

4.1 Het gebruiken van informatie opgeslagen bij een derde partij om een donor te identificeren

Het is van belang om eerst te categoriseren wat voor soort bevoegdheid bij deze methode past. In de kern gaat het om het vergelijken van DNA-profielen van de donor van lichaamsmateriaal aangetroffen op de plaats delict enerzijds, en DNA-profielen van willekeurige andere personen anderzijds. Waar bij een grootschalig DNA-verwantschaps-

²⁹ www.mercurynews.com/2018/04/26/retired-cold-case-investigator-tracked-the-golden-state-killer-to-his-door/, laatst geraadpleegd op 10 oktober 2019.

³⁰ Het proces tegen de verdachte is echter nog steeds niet begonnen. De aanklagers maakten onlangs bekend dat zij de doodstraf zullen eisen, ondanks dat de gouverneur de tenuitvoerlegging daarvan volledig heeft opgeschort, maar de inhoudelijke behandeling is nog niet gepland.

³¹ Uitvoerig beschreven in Aben 2019; L Meulenbroek & Aben 2019; Hoving 2019.

³² Meulenbroek & Aben 2019, p. 18.

³³ Als *cross-reference* mogelijk zou zijn, zouden verschillende soorten DNA-profielen met elkaar kunnen worden vergeleken; bijvoorbeeld een Y-chromosomaalprofiel met een mitochondriaal profiel. Hierdoor kunnen meer vergelijkingen worden gemaakt, en wordt het bereik groter.

³⁴ Meulenbroek & Aben 2019, p. 15.

³⁵ Luister naar Holes' verhaal in de aflevering *Finding A Killer – The Paul Holes Story* van de podcast *Unmasking a Killer* (HLN).

³⁶ Aben 2019, p. 30 e.v.

³⁷ Aben 2019, p. 30 e.v.

³⁸ Waarschijnlijk contra-inductief maar deze aanpassing, en het succesverhaal van de *Golden State Killer*-zaak, leidde tot een toename van het aantal ingestuurde DNA-profielen.

onderzoek enige selectie wordt gemaakt – zoals geografische afkomst in de zaak *Milica van Doorn*, of woonplaats in de zaken *Verstapen* en *Vaatstra* – is dat bij genealogische vergelijking niet het geval. De twee verschillende soorten verwantschapsonderzoek die in het Wetboek van Strafvordering (Sv) worden onderscheiden – het onderzoek in een *databank* (art. 151da Sv) en het onderzoek onder de *bevolking* (art. 151a lid 1 vijfde volzin Sv) – worden bij genealogisch onderzoek op dit moment gecombineerd. Het onderzoek vindt plaats in een niet door de Staat beheerde *databank* onder willekeurige (wereld)*burgers*.³⁹ Het ligt in beginsel voor de hand om de bevoegdheid van artikel 151da Sv analoog toe te passen, omdat, anders dan bij artikel 151a lid 1 vijfde volzin Sv, niet actief worden wordt onder de bevolking om mee te doen aan het verwantschapsonderzoek. Politie en justitie ‘profiteren’ bij genetisch genealogische vergelijking van de eerder gegeven toestemming van burgers om een DNA-profiel te laten opmaken en opslaan.

Naar Nederlands recht ontbreekt op dit moment een bevoegdheid om een commerciële databank te raadplegen in de bepalingen over DNA-onderzoek

Anders dan de databank genoemd in artikel 151da Sv zijn (commerciële) genealogische databanken echter niet in beheer van de Staat. Volgens artikel 14 van het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken (hierna: het Besluit) wordt de databank, waarnaar in artikel 151da Sv wordt verwezen, beheerd door het instituut dat in het Besluit wordt aangewezen (volgens art. 1 onder j. is dat het NFI) en is de minister van Justitie en Veiligheid verantwoordelijk voor de databank (al wordt niet duidelijk of dat alleen een financiële, politieke of zelfs organisatorische verantwoordelijkheid betreft). Dit betekent dat naar Nederlands recht op dit moment een bevoegdheid ontbreekt om een commerciële databank te raadplegen in de bepalingen over DNA-onderzoek. Overigens volgt uit het Besluit ook dat het DNA-onderzoek door een deskundige (in de zin van de Nederlandse strafwetgeving) moet worden uitgevoerd, en dat is bij commerciële databanken in beginsel niet het geval (tenzij de medewerkers van die databanken in de toekomst in het deskundigenregister worden opgenomen).

Een andere mogelijkheid die het verkennen waard is, is of de gegevens die de commerciële databank heeft opgeslagen kunnen worden gevorderd met een van de bevoegdheden uit de Wet bevoegdheden vorderen gegevens. Om vast te stellen welke bepaling van toepassing is, moet eerst de informatie waar het hier om gaat – de opgeslagen genealogisch DNA-profielen van willekeurige personen – worden gecategoriseerd. Openbare (digitale) gegevens kunnen op grond van de algemene taakstellende bepaling uit de Politiewet 2012 (Polw 2012) (art. 3) worden vergaard.⁴⁰ In de Wet Bijzondere opsporingsbevoegdheden (Wet BOB) worden niet-openbare gegevens in verschillende categorieën ingedeeld aan de hand van de mate waarmee een inbreuk op de privacy wordt gemaakt. Bij gegevens die meer privacygevoelig zijn – zoals gegevens over seksuele geaardheid – gelden strenge toepassingseisen. In de Wet BOB wordt in de toepassingscriteria ook een duidelijk onderscheid gemaakt in verdenkingsgraden.

In het onderhavige geval gaat het om een genealogisch DNA-profiel, en niet om het lichaamsmateriaal zelf. Politie en justitie kunnen zelf dus geen onderzoek uitvoeren naar het lichaamsmateriaal, maar enkel kennisnemen van al opgemaakte DNA-profielen. Daar staat tegenover dat, zoals hierboven is vermeld, het genealogisch DNA-profiel veel meer bouwstenen bevat dan de standaard gebruikte DNA-profielen. Uit het DNA-profiel kunnen gegevens over geografische en etnische achtergrond worden afgeleid. Gegevens waaruit ras kan worden afgeleid of gegevens die te maken hebben met de gezondheid van een persoon vallen onder ‘gevoelige gegevens’.⁴¹ Het genealogische DNA-profiel valt daarom onder de categorie gevoelige gegevens. Dit houdt in dat via artikelen 126nf Sv (normale verdenking), 126uf Sv (verdenking georganiseerd verband) en 126zn Sv (aanwijzingen terroristisch misdrijf) door de officier van justitie een vordering tot het verstrekken van gegevens aan een derde partij kan worden gedaan.

In het onderhavige geval is een concrete vordering echter onmogelijk. Politie en justitie weten niet wie de donor is, en wie zijn verwanten zijn, en kunnen aan een commerciële databank derhalve geen specifieke DNA-profielen in de vordering noemen. De kracht van genetisch genealogische vergelijking ligt ook precies in de vergelijking met zoveel mogelijk personen, om zoveel mogelijk verwantschappen met de donor vast te stellen zodat het stamboomonderzoek efficiënter is uit te voeren. Een ‘blanco cheque’ om alle DNA-

39 Een genetisch genealogische Europese databank zou, gezien de vele internationale relaties, veel effectiever zijn in het identificeren van verwantschap dan een nationale databank. Genealogie stopt niet bij landsgrenzen.

40 Zie bijv. rechtbank Den Haag 10 december 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:14365, r.o. 5.14, over openbare Facebook-accounts; HR 19 december 1995, ECLI:NL:HR:1995:ZD0328, over de vuilnis-snuffel.

41 T. Blom, ‘Vorderen gevoelige gegevens’, in: *T&C Strafvordering*, laatst bijgewerkt op 1 juli 2019.

profielen uit de commerciële databank te verkrijgen door middel van een vordering ex artikel 126nf (of een van de complementaire bevoegdheden uit andere titels) kan de toets van proportionaliteit zeker niet doorstaan.

Een ‘blanco cheque’ om alle DNA-profielen uit de commerciële databank te verkrijgen door middel van een vordering ex artikel 126nf (of een van de complementaire bevoegdheden uit andere titels) kan de toets van proportionaliteit zeker niet doorstaan

Het lijkt op dit moment derhalve onmogelijk om commerciële databanken te raadplegen waarin genealogische DNA-profielen zijn opgeslagen op basis van een expliciete strafvorderlijke bepaling. Een aan artikel 151da Sv analoge bevoegdheid ontbreekt (i) voor databanken die niet door het NFI onder de verantwoordelijkheid van de minister worden beheerd; en (ii) voor DNA-onderzoek door niet in het register opgenomen deskundigen. Een vordering van gegevens bij een derde partij is gezien de omvang van de databank niet mogelijk. Hierdoor rest enkel de mogelijkheid om buiten de geschetste kaders om het genealogische DNA-profiel te uploaden en de resultaten af te wachten. Hiervoor dienen twee mogelijkheden zich aan: (i) het gebruiken van de taakstellende bepaling uit de Politiewet 2012; of (ii) het uploaden van het DNA-profiel via een pseudoniem (zoals ook in de *Golden State Killer*-zaak is gebeurd). Deze opties worden hieronder besproken.

4.2 De algemeen taakstellende bepaling als grondslag voor opsporingsbevoegdheden

Artikel 1 Sv – het strafvorderlijke legaliteitsbeginsel – bepaalt dat strafvordering plaatsvindt bij wet. Dit betekent dat een grondrecht in het strafprocesrecht niet *krachtens de wet* maar enkel *bij wet* kan worden beperkt.⁴² Deze kwaliteitsgarantie werkt op twee wijzen. Ten eerste door te garanderen dat inbreuken op grondrechten van burgers slechts dan mogelijk zijn na grondige discussie en belangenafweging door de formele wetgever (en niet enkel door de regering bij amvb of een minister bij ministeriële regeling). Ten tweede

leidt de belangenafweging hoogstwaarschijnlijk niet tot vrijbrieven of blanco cheques. In het toekennen van (onbegrensde) macht schuilt het gevaar van grove vrijheidsbeperking van verdachten en derden en eventueel ook van machtsmisbruik (door willekeurig om te gaan met de bevoegdheid). Daarnaast wordt machtsmisbruik tegengegaan door de bevoegdheid geclausuleerd toe te kennen, door te bepalen dat zij slechts door een bepaalde autoriteit, tegen bestemde personen, in bepaalde gevallen en met een specifiek doel mag worden ingezet. Met de doelstelling van het beschermen van grondrechten in het achterhoofd, ligt het voor de hand om artikel 1 Sv – zoals in 1897 door de Hoge Raad werd gedaan⁴³ – eng te interpreteren en de in 1983 geïntroduceerde delegatieterminologie te volgen waardoor de ruimte voor delegatie van strafvordering beperkt is.

De stelling dat strafvordering alleen plaats mag vinden op basis van een formeelwettelijke grondslag behoeft echter op twee punten relativering. Overigens gaat het hierbij niet om relativering van de eis dat attributie, bevoegdheidstoekenning, in een wet in formele zin plaatsvindt. Uitwerkingen van bevoegdheden, procedurele regels over bijvoorbeeld de wijze van bloedafname, hoeven niet in een wet in formele zin te worden opgenomen. Daarnaast is door de Hoge Raad geaccepteerd dat niet elke opsporingsmethode een *expliciete* grondslag in een wet in formele zin moet hebben. Specifiek betreffen de relativeringen dus (1) uitwerkingen van bepaalde strafvorderlijke bevoegdheid in uitvoeringsbesluiten en (2) het inlezen van bevoegdheden die een lichte inbreuk op grondrechten uit het privacycluster maken in artikelen 2 (oud) en 3 Polw 2012 en artikel 141 Sv (waardoor geen *expliciete* grondslag voor de bevoegdheid bestaat).

Biedt de huidige taakstellende bepaling uit de Politiewet 2012 voldoende grondslag voor het uploaden en vergelijken van een genealogisch DNA-profiel van een onbekende donor? Net zoals voor genealogische vergelijking, bestond bijvoorbeeld voor de *IMSI-catcher* en de *stealth sms* geen expliciete wettelijke grondslag, en beoordeelde de Hoge Raad de inzet van deze methoden onder artikel 3 Polw 2012.⁴⁴ Bij de *IMSI-catcher* en de *stealth sms* oordeelt de Hoge Raad dat de inbreuk beperkt is omdat daarmee slechts het nummer wordt verkregen waarmee de gebruiker van een niet-geregistreerde SIM-kaart kan worden geïdentificeerd (*IMSI-catcher*) of op een bepaald moment de locatie van de SIM-kaart (en daar-

42 C.P.M. Cleiren, *De openheid van de wet, de geslotenheid van het recht*, Arnhem: Gouda Quint 1992, p. 9 en C.P.M. Cleiren, 'Artikel 1 Sv', aant. 7, in: A.L. Melai e.a., *Het Wetboek van Strafvordering*, Arnhem: Gouda Quint 2005.

43 HR 12 april 1897, W 6954 (*Muilkorf*).

44 HR 1 juli 2014, ECLI:NL:HR:2014:1562.

mee hoogstwaarschijnlijk de gebruiker) kan worden bepaald (*stealth sms*). Met de *IMSI-catcher* kunnen dus geen inhoudsgegevens worden verkregen en met de *stealth sms* kan de gebruiker van de SIM-kaart niet voor een onafgebroken periode worden gevolgd, zoals met een GPS-tracker.

Van belang bij de beoordeling of artikel 3 Polw 2012 een toereikende wettelijke grondslag biedt, is in welke mate een grondrecht wordt beperkt door de inzet van de methode. Als een beperkte inbreuk wordt gemaakt op de persoonlijke levenssfeer van de door de bevoegdheid betroffen persoon (en die niet zeer risicovol is voor de integriteit en beheersbaarheid van de opsporing) acht de Hoge Raad artikel 3 Polw 2012 een toereikende wettelijke grondslag.⁴⁵ Volgens de Hoge Raad wordt een meer dan beperkte inbreuk gemaakt als de methode ‘geschikt is om een min of meer compleet beeld te verkrijgen van bepaalde aspecten van het persoonlijk leven van de betrokkene’.⁴⁶

Met de verwantschappen die worden gevonden – met een klein percentage van de gehele bevolking in een databank kan iedereen worden geïdentificeerd – kan een gehele stamboom worden getekend. Zonder twijfel wordt hierdoor de grens van de beperkte inbreuk ruim overschreden

De hoeveelheid informatie die met een genealogisch DNA-profiel en de vergelijkingen met andere profielen in een databank wordt verkregen, heeft een enorm potentieel. Met de verwantschappen die worden gevonden – met een klein percentage van de gehele bevolking in een databank kan iedereen worden geïdentificeerd⁴⁷ – kan een gehele stamboom worden getekend. Zonder twijfel wordt hierdoor de grens van de beperkte inbreuk ruim overschreden. Ondanks het feit dat geen nieuw onderzoek kan worden verricht omdat het lichaamsmateriaal niet wordt verkregen, maar ‘slechts’ een overzicht van verwantschappen, biedt een vergelijking van een genealogisch DNA-profiel (met 700.000 *markers*) een enorm identificerend vermogen van onder andere geografische, etnische en genetische afkomst van een persoon, zodat hiermee een

compleet beeld van de oorsprong van een persoon kan worden opgesteld. In aanvulling daarop kan een volledige stamboom worden gecreëerd, en wordt dus niet alleen informatie over de verdachte verkregen. Artikel 3 Polw 2012 kan derhalve niet als grondslag voor het raadplegen van commerciële DNA-databanken worden gebruikt.

4.3 Het verrichten van onderzoek onder valse voorwendselen

Hierdoor blijft voorlopig één situatie over, en dit is ook de situatie die in de *Golden State Killer*-zaak is gebruikt: een opsporingsambtenaar laat onder een valse naam (of zijn echte naam, maar dat is niet de daadwerkelijke naam van de donor van het lichaamsmateriaal) DNA-onderzoek verrichten om verwantschappen van de donor, en daarmee uiteindelijk ook de identiteit van de donor, te achterhalen. Deze werkwijze is naar Nederlands recht onrechtmatig omdat, zoals hierboven is onderbouwd, een meer dan beperkte inbreuk op een grondrecht wordt gemaakt waarvoor geen *expliciete* wettelijke bevoegdheid bestaat. De werkwijze zou dan een vormverzuim in het voorbereidend onderzoek betekenen tegen de verdachte (hoogstwaarschijnlijk) ten aanzien van het hem ten laste gelegde feit waardoor artikel 359a Sv van toepassing is. De mogelijke consequenties voor vormverzuimen in het voorbereidend onderzoek zijn: (i) de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie; (ii) bewijsuitsluiting; (iii) strafvermindering; en (iv) een declaratoir vonnis, waarin de rechter dus volstaat met de enkele constatering dat er een vormverzuim is begaan. Eigenlijk is dus de vraag welke consequentie aan het onrechtmatig laten uitvoeren van genealogisch onderzoek moet worden verbonden. Ten eerste gaat het dan om de vraag of het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk moet worden verklaard of de resultaten van het bewijs moet worden uitgesloten, omdat dat de enige twee consequenties zijn waardoor een veroordeling (eventueel) niet mogelijk is. Bij strafvermindering en de enkele constatering van het verzuim zou het door onder valse voorwendselen onderzoek te doen via een commerciële DNA-databank onrechtmatig verkregen bewijs wel mogen worden gebruikt. Die komen wat mij betreft eerst aan bod als de twee zwaardere sancties niet haalbaar blijken.

Niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie lijkt op basis van het *Zwolsman*-criterium in het onderhavige geval onwaarschijnlijk. Volgens de Hoge Raad komt een

45 HR 6 november 2018, ECLI:NL:HR:2018:2050.

46 HR 1 juli 2014, ECLI:NL:HR:2014:1562, r.o. 3.5.2.
47 Erlich, Shor, Pe'er & Carmi 2018.

‘niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie slechts in uitzonderlijke gevallen in aanmerking’,⁴⁸ namelijk alleen als met het vormverzuim ernstig inbreuk is gemaakt op ‘beginselen van een behoorlijke procesorde waardoor doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van de verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak is tekortgedaan’.⁴⁹ Hierdoor komt een niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie aan de orde bij schendingen van artikel 6 EVRM, maar niet elke schending van het eerlijkprocesrecht leidt tot een niet-ontvankelijkverklaring. Het is bijvoorbeeld standaardrechtspraak dat verklaringen die zijn afgelegd zonder dat de verdachte gebruik heeft kunnen maken van zijn recht op rechtsbijstand in beginsel tot bewijsuitsluiting leiden.⁵⁰ Ook een schending van het ondervragingsrecht leidt ertoe dat de getuigenverklaring in beginsel niet voor het bewijs mag worden gebruikt.⁵¹ Bij het onrechtmatig gebruik van het DNA-profiel van de *nomen nescio* wordt een inbreuk gemaakt op artikel 8 EVRM of wordt artikel 8 EVRM geschonden, maar deze werkwijze levert geen schending van het eerlijkprocesrecht op.

De identificatie van de verdachte en het onrechtmatige gebruik van zijn DNA-profiel zijn ver van elkaar verwijderd. Hierdoor lijkt het onwaarschijnlijk dat het bewijs dat voor de bewezenverklaring zal worden gebruikt, is verkregen door het vormverzuim

Met een niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie is het niet meer mogelijk het strafbare feit te vervolgen. Ook bewijsuitsluiting kan ervoor zorgen dat de verdachte vrij man wordt/blijft, namelijk wanneer door de bewijsuitsluiting te weinig bewijs overblijft om de bewezenverklaring op te baseren. Volgens de Hoge Raad komt bewijsuitsluiting als reactie op een vormverzuim echter alleen aan de orde als het bewijsmateriaal door het vormverzuim is verkregen.⁵² Dit verband dient direct te zijn; dat het bewijs in belangrijke mate vergaard is door het vormverzuim is onvoldoende.⁵³ Dat kan in het onderhavige voorbeeld al een struikelblok vormen.

De resultaten van de DNA-vergelijkingen vormen hoogstwaarschijnlijk geen bewijs dat de officier van justitie in de procedure brengt. Dat een willekeurig persoon verwant is aan de donor is niet strafrechtelijk relevant. Op basis van de vergelijkingen moet eerst stamboomonderzoek worden verricht voordat de donor kan worden geïdentificeerd. Daarna moet de verdachte in fysieke zin worden opgespoord, waarna ‘klassiek’ DNA-onderzoek kan worden verricht door het van hem afgenomen lichaamsmateriaal te vergelijken met het op de plaats delict gevonden lichaamsmateriaal. Vooral (en misschien zelfs wel alleen) dat laatste is van belang als bewijs voor de bewezenverklaring omdat daarmee kan worden vastgesteld dat het lichaamsmateriaal dat op de plaats delict is gevonden met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid van de verdachte afkomstig is. De identificatie van de verdachte vindt dus niet plaats via de onrechtmatigheid, want daarmee wordt alleen informatie over gedeeltelijke *matches* verkregen. Ook qua tijdsperiode en aanvullende onderzoekshandelingen zijn de identificatie van de verdachte en het onrechtmatige gebruik van zijn DNA-profiel ver van elkaar verwijderd. Hierdoor lijkt het onwaarschijnlijk dat het bewijs dat voor de bewezenverklaring zal worden gebruikt, is verkregen door het vormverzuim.

Mocht de rechter inschatten dat dit toch het geval is, dan volgt uit de rechtspraak van de Hoge Raad dat bewijsuitsluiting mogelijk is als het gaat om een van de volgende drie situaties.⁵⁴ De eerste situatie is dat bewijsuitsluiting ter verzekering van het recht van de verdachte op een eerlijk proces noodzakelijk is. Zoals eerder betoogd, wordt artikel 6 EVRM door onderhavige werkwijze niet geschonden. De tweede situatie is dat bewijsuitsluiting een noodzakelijke reactie is op structurele onrechtmatigheden die niet door het Openbaar Ministerie worden geredresseerd. Vooralsnog is dat, gezien de afwezigheid van genetische genealogie via commerciële databanken in de Nederlandse strafvordering, bij de onderhavige werkwijze niet het geval. Het derde geval betreft de situatie waarin niet artikel 6 EVRM maar ‘een ander belangrijk (strafvorderlijk) voorschrift of rechtsbeginsel dat in aanzienlijke mate is geschonden’ en ‘toepassing van bewijsuitsluiting noodzakelijk word[t] geacht als middel om toekomstige vergelijkbare vormverzuimen die onrechtmatige bewijsgaring tot gevolg hebben te voorkomen en een krachtige stimulans te laten bestaan tot handelen in overeenstemming

48 HR 30 maart 2004, ECLI:NL:HR:2004:AM2533 (*Afvoerprijs*), r.o. 3.6.5.

49 HR 30 maart 2004, ECLI:NL:HR:2004:AM2533 (*Afvoerprijs*), r.o. 3.6.5.

50 HR 20 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:368.

51 HR 29 januari 2019, ECLI:NL:HR:2019:123.

52 HR 19 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY5321 (*Onbevoegde hulpofficier*), r.o. 2.4.2.

53 G.J.M. Corstens, M.J. Borgers & T. Kooijmans, *Het Nederlandse strafprocesrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2018, p. 879.

54 HR 19 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY5321 (*Onbevoegde hulpofficier*), r.o. 2.4.4.

met de voorgeschreven norm.⁵⁵ De Hoge Raad noemt zelf de lijfsvisitatie zonder toereikende wettelijke grondslag als voorbeeld.⁵⁶ Ook de lijfsvisitatie maakt een meer dan beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer, en de vergelijking met onderzoek naar de geografische, etnische en genetische afkomst dringt zich op. Als dus wordt aangenomen dat het bewijs – de vergelijking van het op de plaats delict aangetroffen lichaamsmateriaal met het bij de inmiddels geïdentificeerde verdachte afgenomen lichaamsmateriaal – direct door het verzuim is verkregen, ligt bewijsuitsluiting om toekomstig normconform handelen af te dwingen voor de hand. Overigens dient de rechter de toepassing van bewijsuitsluiting met als doel om toekomstige vormverzuimen te voorkomen wel af te wegen tegen de factoren die genoemd worden in artikel 359a lid 2 Sv en de ‘te verwachten negatieve effecten en of aldus niet op onaanvaardbare wijze afbreuk wordt gedaan aan zwaarwegende belangen als de waarheidsvinding en de bestrafing van de dader van een – mogelijk zeer ernstig – strafbaar feit’.⁵⁷ Bij de omvang en ernst van de strafbare feiten van de *Golden State Killer* zou deze belangenafweging een uitweg kunnen bieden om het bewijs toch te gebruiken.

5 Conclusie

Ondanks de successen die in de Verenigde Staten van Amerika zijn behaald met het identificeren van lang onbekend gebleven slachtoffers en verdachten, lijkt het vooralsnog niet mogelijk om rechtmatig genetische genealogie via commerciële databanken in de Nederlandse strafvordering uit te voeren. Gezien de mate van de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer is een expliciete wettelijke bevoegdheid noodzakelijk, en die ontbreekt op dit moment. Die zou eerst moeten worden gecreëerd, waarbij bij de afweging of deze methode een noodzakelijke toevoeging aan het DNA-arsenaal is, moet worden meegenomen dat hiermee genetische informatie van onschuldige familieleden van de verdachte wordt gebruikt om daarmee een gehele stamboom op te stellen. Daarnaast moet het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken worden aangepast, zodat ook in niet door het NFI beheerde databanken onderzoek kan worden uitgevoerd, en moeten bepaalde werknemers van de commerciële databank als deskundige in het register worden opgenomen. Gezien al deze noodzakelijke veranderingen lijkt het dat de rechtmatige toepassing van genetische genealogie in Nederland via commerciële databanken nog een lange weg te gaan heeft.

55 HR 19 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY5321 (Onbevoegde hulpofficier), r.o. 2.4.4.

56 HR 19 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY5321 (Onbevoegde hulpofficier), r.o. 2.4.4.

57 HR 19 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY5321 (Onbevoegde hulpofficier), r.o. 2.4.4.

Artikel gelezen en nu oren naar meer?

De moordmysterie-podcasts die in dit artikel genoemd worden hebben we voor je verzameld op:

arsaequi.nl/juridische-podcasts

ArsAequi
maakt kennis, aangenaam